

ความสำนึกในเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ของลาวพวน

นางสาวกนกพรรณ แสงเรือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-070-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016107

I10304149

Ethnic Identity Consciousness of Lao Phueun

Miss Kanokphrun Sangrung

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-070-6

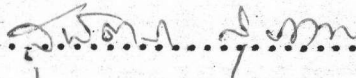
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสำนึกในเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ของลาวพวน
โดย นางสาวกนกพรพรณ แสงเรือง
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาศาสน์

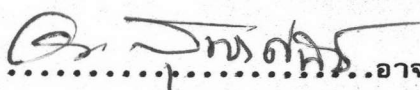

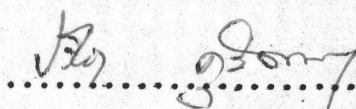
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.อารง วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุภัตรา สุภาพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาศาสน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา คุณินทร์พันธุ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กนกพรรณ แสงเรือง : ความสำนึกในเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ของลาวพวน (ETHNIC IDENTITY CONSCIOUSNESS OF LAO PHUEUN) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.อารง สุทธาศาสตร์, 235 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงความสำนึกในเอกลักษณ์ของลาวพวนในด้านภาษา วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าคนลาวพวนยังมีความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ ของตนมากน้อยเพียงใด และแนวโน้มในระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ความเข้มข้นหรือความมากน้อยของความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ ของลาวพวนขึ้นอยู่กับตัวแปรอะไรบ้าง และการรักษาไว้ในเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ มีผลทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคมลาวพวนอย่างไร

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาชุมชนลาวพวนในอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งถือว่าเป็นชุมชนลาวพวนที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามจุดประสงค์ โดยเลือกตำบลซึ่งมีอยู่ในเขตอำเภอบ้านหมี่ 6 ตำบล จากทั้งหมด 22 ตำบล กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 335 คน รวมทั้งการเข้าไปศึกษาโดยการสังเกตการณ์โดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ประกอบ

ผลจากการศึกษาพบว่า ความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ ของลาวพวนยังเหลืออยู่และในระยะเวลาที่ผ่านมาได้ปรากฏตัวอย่างเด่นชัดขึ้น ความเข้มข้นหรือความมากน้อยของความสำนึกนี้ขึ้นอยู่กับตัวแปร วัย ระดับการศึกษา และการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม สำหรับการรักษาไว้ในเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ ของลาวพวนจะมีผลต่อสังคมโดยการเกิดการรวมตัวของลาวพวนในท้องถิ่นและต่างถิ่นอันก่อให้เกิดการช่วยเหลือในระหว่างลาวพวนด้วยกันมากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อสังคมส่วนรวมโดยก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างลาวพวนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกด้วย

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

KANOKPHRUN SANGRUNG : ETHNIC IDENTITY CONSCIOUSNESS OF LAO PHUEUN
THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROF. ARONG SUTHASASNA Ph.D., 235 PP.

This thesis concerns the Lao Phueun's identity consciousness, specifically as related to language, culture and history. Aims of the study were as follows:

1. To discover the degree of their identity consciousness toward those aspects.
2. To discover the trend of present Lao Phueun consciousness.
3. To discover the factors which determine the degree of identity consciousness and the impact this identity consciousness has upon Lao Phueun community.

The target district is community for this study were the Lao Phueun of Ban Mee District considered to hold one of the biggest Lao Phueun communities in Thailand. The method used in this study was random sampling, with in the district 335 selected samplings of Lao Phueun in out of 22 sub-districts. Questionnaires and observation were two other methods. Data gathered were analysed and their validity checked with related literature.

The outcome of this study is that these Lao Phueun still have an identity consciousness even at the present time. Over the past years, this identity consciousness has not decreased. The degree of identity consciousness depended on some variations such as age, educational level and social participation. The impact of this identity consciousness at the local level is that it leads to the Lao Phueun grouping together within and outside the community. It also fosters close co-operation within the ethnic group. As for an impact upon main stream society, the identity consciousness also creates-co-operation between the Lao Phueun ethnic group and governmental officers.

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา สังคมวิทยา

ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติต สหภาพ 11/20/32

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (Signature)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือแนะนำและให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาศาสน์ ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นแนะนำช่วยเหลือ ทั้งยังได้ตรวจแก้ไขปรับปรุง ข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ จากรองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา คุณินพันธุ์ ที่ได้รับ เป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ในการออกเก็บข้อมูลภาคสนามและการรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือ เป็นอย่างดียิ่งจากพี่น้องลาวพวนที่ทำการศึกษา ประธานชมรมไทยพวนและเพื่อน ๆ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวงศ์ จันทวานิช ที่ได้ให้ความสนับสนุนแก่ผู้วิจัยทั้งในด้านการงานและการศึกษา ยิ่งกว่านั้นผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา บ้าฉลาด พี่สาว คุณอารีย์ สุขพงษ์ และคุณวิรัช อยู่ชา ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านทุนการศึกษาและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยและวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเสร็จสมบูรณ์มิได้เลย ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากคุณยุพดี ทิยาพันธุ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ฐ
รายการแผนภาพประกอบ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	13
ตัวแปรในการวิจัย.....	13
นิยามศัพท์.....	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	18
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย.....	19
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	19
การทดสอบและปรับปรุงเครื่องมือ.....	21
การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความข้อมูล.....	22
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านหมี่.....	25
ภูมิหลังของลาวพวน.....	31
การอพยพมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยของลาวพวน.....	35
บทที่ 4 ขนบธรรมเนียมประเพณีของลาวพวน.....	48
ภาษาลาวพวน.....	110
ประวัติความเป็นมาของทมรมไทยพวนบ้านหมี่.....	126

สารบัญ

หน้า

บทที่ 5	ผลการวิจัย.....	131
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	195
	สรุปผลการอภิปราย.....	198
	ข้อเสนอแนะ.....	199
	บรรณานุกรม.....	200
	ภาคผนวก.....	
	ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม.....	205
	ภาคผนวก ข. ข้อมั้บังคับชมรมไทยพวนอำเภอบ้านหมี่ พ.ศ. 2527.....	216
	ภาคผนวก ค. การถ่ายทอดประวัติศาสตร์ไทยพวน : โดยการรักษา เอกลักษณ์การพูดภาษาพูด.....	226
	ประวัติผู้เขียน.....	235

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแยกตาม ตัวแปร เพศ วัย ระดับการศึกษา การเข้ามีส่วนร่วมทางสังคมโดยไปช่วยงาน การเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมโดยไปดู/ฟัง ครอบครักรุรักษ์นิยม และการเข้าถึงข้อมูล.....	132
2	แสดงลักษณะทั่วไปของการแสดงออกซึ่งความเป็นลาวพวน.....	135
3	คะแนนความแตกต่างระหว่างความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านภาษา จำแนกตามวัย ระดับการศึกษา การเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมโดยไปช่วยงาน และไปดู/ฟัง.....	137
4	คะแนนความสำนึกใน เอกลักษณ์ด้านภาษาจำแนกตามวัยและความรู้สึก อนุรักษ์นิยม.....	139
5	คะแนนความสำนึกใน เอกลักษณ์ด้านภาษาจำแนกตามการศึกษาและการ เข้าถึงข้อมูล.....	140
6	คะแนนความสำนึกใน เอกลักษณ์ด้านภาษา จำแนกตามการเข้าไปมีส่วน ร่วมทางสังคมโดยไปช่วยงานและ เพศ.....	142
7	คะแนนความสำนึกใน เอกลักษณ์ด้านภาษา จำแนกตามการเข้าไปมีส่วน ร่วมทางสังคมโดยไปดู/ฟังและ เพศ.....	143
8	คะแนนความสำนึกใน เอกลักษณ์ด้านภาษา จำแนกตามการเข้าไปมีส่วนร่วม ทางสังคมโดยไปช่วยงานและการ เข้าถึงข้อมูล.....	144
9	คะแนนความสำนึกใน เอกลักษณ์ด้านภาษา จำแนกตามการเข้าไปมีส่วนร่วม ทางสังคมโดยไปดู/ฟัง และการ เข้าถึงข้อมูล.....	146
10	คะแนนความแตกต่างระหว่างความสำนึกใน เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม จำแนกตามวัย ระดับการศึกษา การเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมโดย ไปช่วยงาน และการไปดู/ฟัง.....	155

11	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม จำแนกตามวัยและความรู้สึก อนุรักษ์นิยม.....	158
12	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม จำแนกตามการศึกษาและ การเข้าถึงข้อมูล.....	159
13	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม จำแนกตามการเข้าไปมีส่วน ร่วมทางสังคมโดยไปช่วยงานและ เทศ.....	161
14	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม จำแนกตามการเข้าไปมีส่วน ร่วมทางสังคมโดยไปดู/ฟัง และ เทศ.....	162
15	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม จำแนกตามการเข้าไปมีส่วน ร่วมทางสังคมโดยไปช่วยงาน และการเข้าถึงข้อมูล.....	163
16	ความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม จำแนกตามการเข้าไปมีส่วนร่วม ทางสังคมโดยไปดู/ฟังและการเข้าถึงข้อมูล.....	165
17	คะแนนความแตกต่างระหว่างความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ จำแนกตามวัย ระดับการศึกษา การเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมโดยไปช่วย งานและไปดู/ฟัง.....	175 175
18	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ จำแนกตามวัยและ ความรู้สึกอนุรักษ์นิยม.....	177
19	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ จำแนกตามการศึกษา และการเข้าถึงข้อมูล.....	179
20	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ จำแนกตามการเข้าไป มีส่วนร่วมทางสังคมโดยไปช่วยงานและ เทศ.....	181
21	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ จำแนกตามการเข้าไป มีส่วนร่วมทางสังคมโดยไปดู/ฟังและ เทศ.....	182
22	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ จำแนกตามการเข้าไป มีส่วนร่วมทางสังคมโดยไปช่วยงานและการเข้าถึงข้อมูล.....	18๒

23	คะแนนความสำนึกในเอกลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ จำแนกตามการเข้าไป มีส่วนร่วมทางสังคมโดยไปดู/ฟัง และการเข้าถึงข้อมูล.....	185
----	--	-----

รายการแผนภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่แสดงการตั้งถิ่นฐานของประชากร จำแนกตามภาษาพูด.....	29
2	แผนที่การอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยของลาวพวน.....	47
3	แผนที่แสดงจังหวัดและอำเภอที่ใช้ภาษาลาวพวน.....	122
4	ภาพอักษรตัวธรรม.....	123
5	ภาพอักษรไทยน้อย.....	124